

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Tiszkó István Ügyvédi Iroda (... , ügyintéző: dr. Tiszkó István ügyvéd) által képviselt ... (...) felperesnek a Lovrecz, Mangoff és Temesi Ügyvédi Iroda (...) és dr. Pfliegler Balázs Márk ügyvéd (...) által képviselt ... (...) alperes ellen fuvardíj megfizetése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2019. május 23-án meghozott 1.G.40.410/2017/35. számú ítélete ellen az alperes részéről 37. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben és akként változtatja meg, hogy az alperesi marasztalás tőkeösszegét 826,36 (Nyolcszázhuszonhat euró és harminchat eurócent) euróról 808,36 (Nyolcszáznyolc euró és harminchat eurócent) euróra leszállítja, egyebekben helybenhagyja.

A Fővárosi Ítéltábla kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (Tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a felperes keresetének - melyben tartós jogviszonyban a ...országi ...-... viszonylatában 2016. szeptember 9-én teljesített fuvarfeladat ellenértékéeként a fuvardíjat viselő alperes felé kiállított sorszámu számlában szereplő 1.651 euró és járuléka fuvardíjra támasztott igényt - részben helyt adott és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 826,36 eurót és annak 2016. november 8. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes, a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamat 8 százalékponttal növelt mértékű késedelmi kamatát, továbbá 12.250 forintot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította, megállapította, hogy az eljárás során felmerült 13.272 forint költséget a Magyar Állam viseli, az ezt meghaladó egyéb költségeiket a felek maguk viselik.

Az érdemi védekezésre figyelemmel - melyben az alperes egyrészt a fuvardíj részbeni kifizetésére, másrészt a fuvarszköz késedelmes kiállításával összefüggésben kárként felmerült 808,36 euró költség számlatartozásba történő beszámítására hivatkozott - az állított teljesítés megtörténtét, valamint a beszámítás megalapozottságát vizsgálta.

A becsatolt ... Bank számlakivonatból megállapította, hogy az alperes 2016. november 7-én 824,64 eurót teljesített, az átutalás közlemény rovatában egyértelműen rögzítést nyert a felperes és sorszámu számlája, valamint az alperes sorszámu költség számlája; a számlák és az utalás

összegére tekintettel egyértelmű, hogy a sorszámú számlára 808,36 euró teljesítés történt, mindezért bizonyítottnak találta azt az alperesi védekezést, hogy a felperes követelését részben, 824,64 euró erejéig teljesítette, ezért e körben a kereset elutasításának volt helye.

A beszámításra hivatkozás vonatkozásában megállapította, hogy a nyilatkozat alakisághoz nincs kötve, arra szóban is sor kerülhetett. A 2016. november 16-i, alpereshez intézett, 4/A/9. sorszám alatt becsatolt felperesi e-mailből okszerűen az következik, hogy az alperes szóban beszámításra vonatkozó nyilatkozatot tett, mert a levélben a felperes kifogásolta a sorszámú számla részbeni teljesítését.

A beszámítást vizsgálva kifejtette, a peres felek között nemzetközi árufuvarozási szerződés jött létre, melyre irányadó az 1971. évi 3. számú tvr.-rel kihirdetett Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló Egyezmény (CMR), a 2013. évi V. törvény (Ptk.) szabályai csak a CMR által nem szabályozott kérdésekben irányadók.

2016. augusztus 23-án a felperes azt vállalta, hogy 2016. augusztus 30-án, 31-én és szeptember 1-jén az ... raktárából (a továbbiakban: ...országi raktár) történő felrakodással teljesíti a fuvarfeladatokat. Nem vitatott az sem, hogy 2016. szeptember 1-jén a felperes a felrakóhelyen nem jelent meg, a berakodásra csak 2016. szeptember 7-én, a rakomány kiszolgáltatására szeptember 12-én került sor.

A fuvarozó kötelezettségének a teljesítése csak egységesen vizsgálható, önmagában a késedelmes kiállítás nem értékelhető, a vállalt szolgáltatás ugyanis oszthatatlan, a fuvarozó feladata a küldemény rendeltetési helyre történő továbbítása és címzettnek kiszolgáltatása. A késedelmes kiállítás késedelmes kiszolgáltatást is eredményezett, ebből következően nem a részleges szerződésszegésre vonatkozó Ptk. 6:149. §-a, hanem a CMR irányadó.

A felperes a szeptember 1-jei felrakodáshoz képest csak szeptember 7-én állt ki és a rakományt szeptember 12-én szolgáltatta ki, mely a felek közötti szokásos fuvarozási időtartamot bőven meghaladta, a CMR 19. cikke alkalmazandó, a CMR 30. cikk 3. pontja szerint viszont kiszolgáltatási késedelem esetén kártérítésnek csak akkor van helye, ha attól az időponttól számított 21 napon belül, amikor az árut a címzett rendelkezésére bocsátották, írásbeli fenntartást közöltek a fuvarozóval. A CMR 30. cikk 3. pontja szigorú szabály, a felszólamlás hiánya jogvesztést eredményez, a 21 napos határidő elmulasztása a késedelemből eredő követelés érvényesíthetőségét egyértelműen kizárja. A feltárt adatok szerint az áru címzett rendelkezésére bocsátásától számított 21 napon belül az alperes a felperessel írásbeli felszólamlást nem közölt, mely a terhére jogvesztést eredményezett, ebből következően a késedelemből eredő kárát sem érvényesítheti.

Mindezért a beszámítás jogalapja nem megalapozott, ezért az alperes köteles megfizetni a felperesnek az 1.651 euró és a 824,64 euró különbözetét, azaz 826,36 eurót a Ptk. 6:154. § (1) bekezdése szerint, a Ptk. 6:155. § (1) bekezdése alapján késedelmi kamattal terhelt, továbbá a behajtási költségátalányt.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte a részbeni megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását.

Előadta, hogy a peres felek között hosszabb ideje áll fenn szerződéses jogviszony, melynek során a felperes az alperes tulajdonos tagjától, az ... társaságtól szállított termékeket az általa bérelt ...országi raktárból - mely a lefoglalt időpontért és egyéb szolgáltatásokért meghatározott díjakat akkor is kiszámlázza, ha a termék előre egyeztetett időpontban történő elszállítására nem kerül sor - ...ra.

2016. augusztus 23. napjától a peres felek e-mailben egyeztettek a következő fuvarozás időpontjáról, melyet a felperes kérésére 2016. szeptember 1. napjában véglegesítettek, az alperes erre az időpontra rendelte meg az adott árukészlet kirakodását a ...országi raktártól. A meghatározott

időpontban azonban a szállítóeszköz nem jelent meg, a felperes másnapra ígért helyettesítő járművet, de ez is elmaradt, a berakodásra végül 2016. szeptember 7-én került sor.

Az alperes 2016. szeptember 1-jén kelt üzeneteiben közölte a felperessel, hogy a meghiúsult berakodás miatt felmerült többletköltségeket felé tovább terheli. A ...országi raktár a fix időpontra vonatkozó költségeket kiszámlázta az ... részére, mely az tovább számlázta a vele szerződéses kapcsolatban álló alperesnek. A ...országi raktár részéről az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanú előadta, hogy a számlázásra azért került sor, mert a felperes nem jelent meg az előre egyeztetett napon a berakodáshoz.

Az alperes szerződésszegés miatt a nála jelentkező többletköltségeket a sorszámú számlájával kiszámlázta a felperesnek, aki azonban azt nem egyenlítette ki, ezért a felmerült kár összegét beszámítás útján rendezte. A 808,36 euró követelését a sorszámú számla 1.333,5 euró és a sorszámú számla 1.651 euró, mindösszesen 2.984,50 euró összegébe számította be és a fennmaradó összeget, 2.176,14 eurót utalt át a felperesnek, akit tájékoztatott arról, hogy a fenti számlákkal kapcsolatban beszámítással élt, az átutalás közleményében külön feltüntette a saját számláját. Álláspontja szerint ezen számszaki levezetés alapján az ítéleti marasztalása összege feltehetően elírásra is került.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a CMR 19. cikkében foglaltakat, az alperes ugyanis nem állította, hogy a késedelmes kiszállítással merült volna fel a kára, nincs jelentősége a jogvita elbírálása körében annak, hogy mikor került sor a rakomány címzettí átvételére. A beszámítás jogalapja a Ptk. 6:261. §-a, 6:137. §-a, valamint 6:142. §-a, a felperes ugyanis a szerződésben előírt időben és helyen köteles volt fuvarozásra alkalmas állapotban a szállítóeszközzel kiállni és a fuvarozást késedelem nélkül megkezdeni, mely szerződéses kötelezettség a felek erre vonatkozó külön megállapodása nélkül is fennállt. A felperes azzal, hogy az időpontot elmulasztotta, megsértette ezt a szerződéses kötelezettségét, bármely kötelezettség szerződésszerű teljesítésének az elmaradása a szerződés megszégését jelenti, mellyel összefüggésben felmerült kárt meg kell téríteni.

A Ptk. ezen szabályait nem írja felül a CMR, amely meghatározott szerződésszegéshez, a kiszolgáltatási késedelemhez fűz speciális jogkövetkezményt, az alperes azonban nem kiszállítási késedelem miatt kívánt kárt érvényesíteni, ezért a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. Az alperes a Ptk. 6:49. §-a alapján jogosult volt beszámítással élni a felperes követelésével szemben, a beszámításra vonatkozó nyilatkozatát 2016. november 16-án közölte szóban, majd az ezt követő levelezésükben többször megerősítette.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében helyes indokai alapján kérte az ítélet helybenhagyását.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felek közötti tartós nemzetközi fuvarozási jogviszony alapján végezte a felperes az alperes tulajdonos tagja ...országi raktárban tárolt termékei ...ra fuvarozását. A 2016. augusztus 23. napján vállalt, 2016. szeptember 1-jei berakodással egyeztetett fuvarfeladat teljesítését nem tudta technikai akadály miatt megkezdeni, melyet közölt az alperessel és mivel helyettesítő járművet sem sikerült találni, a berakodásra 2016. szeptember 7-én, a rakomány kiszolgáltatására 2016. szeptember 12-én került sor. Az árut az alperes címzettként a fuvarlevél szerint kifogás és megjegyzés nélkül átvette.

A fuvarfeladat teljesítésére tekintettel állította ki a sorszámú, 1.651 euró összegű számláját, melyet az alperes nem egyenlített ki, helyette „nem megérkezett kocsí miatti extra munka díja” megnevezésű, 808,36 euró összegű számlát bocsátott ki, melynek a kifizetését a felperes visszautasította. Az alperes a beszámítási kifogását arra alapította, hogy a fuvareszköz késedelmes kiállása miatt a ...országi raktárnak költsége merült fel, melyet a Ptk. 6:142. §-a alapján beszámítani kívánt a felperes fuvardíj követelésébe.

A fellebbezési érvelés téves a beszámítás jogalapjának és összegének a bizonyítottságára, az alperes az 1952. évi III. törvény (rPp.) 3. § (3) bekezdése szerint igazolni tartozott, hogy kár érte, valamint

azt is, hogy a felpereshez írásbeli felszólamlást intézett. A CMR 23. § 5. cikke értelmében ugyanis amennyiben a rendelkezésre jogosult bizonyítja, hogy a késedelemből kára származott, a fuvarozó a fuvardíj összegét meg nem haladó kártérítés megfizetésére köteles; kiszolgáltatási késedelem esetén viszont kártérítésnek csak akkor van helye, ha attól az időponttól számított 21 napon belül, amikor az árut a címzett rendelkezésére bocsátották, írásbeli fenntartást közöltek a fuvarozóval.

A CMR az áru késedelmes kiszolgáltatásához és nem a késedelmes felrakásához fűz jogkövetkezményt, ezért teljes egészében helytálló az elsőfokú bíróság azon jogi okfejtése, hogy a fuvarozó kötelezettsége egységesen vizsgálható, önmagában a felrakóra történő késedelmes kiállítás nem értékelhető, a vállalt szolgáltatás nem osztható, a fuvarozó szerződéses kötelezettsége a küldemény rendeltetési helyre továbbítása és címzettnek kiszolgáltatása. A késedelmes kiállítás egyben késedelmes kiszolgáltatást eredményezett, ezért a részleges szerződésszegésre vonatkozó Ptk. 6:149. §-a nem alkalmazható.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján a kiszolgáltatási késedelmet helyesen állapította meg, a felperes a szeptember 1-jei időponthoz képest csak szeptember 7-én állt ki, és az áru kiszolgáltatására szeptember 12-én került sor. A CMR 30. cikk 3. pontja szigorú szabály, a felszólamlás hiánya jogvesztést eredményez, a 21 napos határidő elmulasztása a követelés érvényesíthetőségét egyértelműen kizárja. Az elsőfokú bíróság a rPp. 3. § (3) bekezdése szerint hívta fel az alperest az írásbeli felszólamlás igazolására, melynek nem tett eleget, a rendelkezésre álló adatok alapján kétséget kizáróan az volt megállapítható, hogy az áru címzeti rendelkezésre bocsátásától számított 21 napon belül írásbeli felszólamlást nem közölt.

A fentiekben túlmenően a perben az sem nyert bizonyítást, hogy a kárszámlán megjelölt tételek valósak, ezt a lefolytatott tanúbizonyítás nem támasztotta alá, a ...országi raktár által az alperes ... anyacégére kiállított számla nem tartalmaz egyetlen olyan adatot sem, amely igazolná, hogy az elmulasztott időpontban hány rakodómunkás, gép, egyéb eszköz stb. állt rendelkezésre és más munkát akkor nem tudtak végezni, kifejezetten a felperesi tehergépjárműre történő árufelrakás miatt tartózkodtak a raktárban. A tanúvallomást ismertetve kifejtette, hogy az nem alkalmas a kárigény összegének a kétségmentes igazolására, ezért ezen okból is helytálló az elsőfokú bíróság ítélete. Számszaki tévedés sem áll fenn, az 1.651 euró összegű számlából az alperes igazoltan csak 824,64 eurót fizetett meg, ezért a különbözet megfizetése terheli, annak ellenére, hogy a beszámítással érvényesíteni kívánt számlaösszeg csak 808,36 euró volt.

A Fővárosi Ítéltábla a jogorvoslati eljárás során a kereset részbeni elutasítására vonatkozó ítéleti rendelkezést nem érintette, tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság határozata e körben - fellebbezés hiányában - a rPp. 228. § (3) bekezdése alapján jogerőre emelkedett.

Az alperes fellebbezése kisebb részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a fellebbezéssel érintett körben kellően feltárta és abból túlnyomórészt érdemben helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes fuvardíjban történő részbeni marasztalásának volt helye, ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla a döntés jogi indokolását szükségesnek tartotta az alábbiak szerint módosítani.

A perben az igazolást nyert és egyébként sem volt vitás, hogy a felperesnek közúton, az országhatáron túlra kellett árut fuvaroznia, ezért abban nem tévedett az elsőfokú bíróság, hogy a létrejött jogviszony a CMR hatálya alá tartozik, mely a Ptk. rendelkezéseit megelőzve speciális fuvarjogi szabályozást tartalmaz. Helyesen állapította meg azt is, hogy a fuvarozó szerződéses főkötelezettsége - a Ptk. 6:257. §-a értelmében - az, hogy a küldeményt a megadott rendeltetési helyre továbbítsa és ott a címzettnek kiszolgáltassa.

Tévedett ugyanakkor abban, hogy a fenti eredmény eléréséhez vezető cselekménysorból a fuvarszerszöz szerződés szerinti időpontban történő kiállításának az elmulasztása önállóan nem szankcionálható, mivel szükségképpen a CMR 19. cikke szerinti kiszolgáltatási késedelemre vezet, kizárólag az utóbbihoz kapcsolódó jogkövetkezmény, a CMR 23. cikk 5. pontja szerinti limitált kárfelelősség érvényesítésének lehet helye a CMR 30. cikk 3. pontja szerinti időbeli korlátozással, ezért szükségesnek tartotta azt vizsgálni, hogy a fuvarfeladat teljesítése mennyi időt vett igénybe, illetve, hogy késedelemre alapított írásbeli fenntartás közlésére sor került-e.

Az elsőfokú bíróság fenti jogi álláspontja téves, abból ugyanis, hogy a CMR nem tartalmaz rendelkezést a fuvarszerszöz kiállítási késedelemre, az következik, hogy a Ptk. szabályai irányadók.

A Ptk. 6:261. § (1) bekezdése fuvarozói kötelezettségként nevesíti a fuvarszerszöz szerinti időben és helyen, fuvarozásra alkalmas állapotban történő kiállítását és a fuvarozás késedelem nélküli megkezdését, az e körbeni mulasztás tehát a Ptk. 6:137. §-a értelmében szerződésszegés, mely a Ptk 6:142. §-a szerinti általános és speciálisan a kötelezetti késedelemre vonatkozó, a Ptk. 6:154. § (3) bekezdésében foglalt szabályozás szerint egyaránt kárfelelősséget eredményez.

Figyelemmel arra, hogy az alperes a Ptk. 6:261. § (1) bekezdése szerinti kötelezettség megszegésére hivatkozott, az elsőfokú bíróság - tévesen megítélve a beszámításra alapított védekezés ténybeli és jogi alapját - szükségtelenül tisztázta azt, hogy történt-e kiszolgáltatási késedelem és vont le abból következtetést a CMR 30. cikk 3. pontja alkalmazásának a szükségességére, az írásbeli fenntartás közlésének az elmaradásából pedig jogvesztés bekövetkeztére.

Jogvesztés hiányában a beszámításra alapított alperesi védekezés érdemi vizsgálata nem volt mellőzhető, az elbírálását a rendelkezésre álló bizonyítékok lehetővé tették a Fővárosi Ítéltábla számára az alábbiak szerint.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményét tévesen értékelve állapította meg azt, hogy fuvarozási jogviszony a peres felek között jött létre. A felperes a keresetlevelében ugyanis arra hivatkozott, hogy az alperes tulajdonosával, az ...-val állt a perbeli viszonylatra tartós fuvarmegbízási jogviszonyban, tartalmilag annak a keretjellegré is utalt a 2018. május 29-i tárgyaláson.

Az ...-val a perbeli fuvarviszonylatra fennálló szerződéses kapcsolat alátámasztására szolgált ezen társaság felperesnek adott megbízása (F/2.), valamint az alperesi kárigényt visszautasító, 2016. november 16-i felperesi e-mail, amelyben - egyezően az F/2. sorszám alatti okiratban foglaltakkal - az nyert rögzítést, hogy a felperes a ... céggel állt jogviszonyban, az alperes csak a fuvar díjának a viselője volt.

A felperes a 2018. május 29-i tárgyaláson azt állította, hogy a perbeli fuvarozás tekintetében külön megbízás nem történt, azonban a CMR 9. cikk (1) pontja értelmében a fuvarlevél - az ellenkező bizonyításáig - bizonyítékul szolgál a fuvarozási szerződés megkötésére, a szerződés feltételeire és arra nézve, hogy a fuvarozó az árut átvette.

A perbeli fuvarfeladatról kiállított fuvarokmány egyértelműen az ... és a felperes közötti fuvarozási jogviszony létrejöttét támasztotta alá, továbbá az is, hogy a fuvarszerszöz kiállításának felmerült akadályáról ezen felek leveleztek, egyeztettek egymással.

A fentiekre az elsőfokú ítéletben foglaltaktól eltérően a perbeli fuvarozási jogviszony az ... és a felperes között jött létre, az alperes csak a fuvardíj viselője, a számlázás címzettje volt, ez viszont a számára szerződéses pozíciót nem eredményezett.

Rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy szerződésszegéssel okozott kár megtérítése iránti követeléssel - annak engedményezése hiányában - a szerződő fél jogosult fellépni a másik szerződő féllel szemben, a kár megtérítése, a károkozó helyetti helytállás harmadik fél részéről az utóbbi

számára - erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában - főszabály szerint nem eredményez törvényi engedményt.

A kártérítés iránti követelés feletti rendelkezési jog - a cégek közötti tulajdonosi kapcsolat ellenére - az alperestől elkülönült jogalanyisággal bíró ...-t illette meg és az alperes a követelés megszerzésének a ténybeli alapjaként kizárólag a ... társaság felé történt saját helytállását jelölte meg, ezért a követelés beszámítással történő érvényesítésének a joga a felperessel szemben nem illette meg, a beszámításra vonatkozó nyilatkozata a fuvardíjtartozást megszüntető joghatással nem bírt, a beszámításra alapított védekezés tehát ezen okból és nem - a fent kifejtettek szerint tévesen megállapított - jogvesztés miatt nem foghatott helyt.

Az alperes a perben okiratokkal igazolta, hogy 808,36 euró erejéig kívánta rendezni a kárigényt beszámítással, a számszaki levezetéséből egyértelműen kitűnt, hogy egyidejűleg két számla (... és ... sorszámú) együttes összege, 2.984,50 euró helyett 2.176,14 eurót utalt át a felperesnek, ezért a fennmaradó tartozása sem lehet több mint a két összeg különbözete, ezért az ítéleti marasztalás 826,36 euró tőkeösszege téves, annak 808,36 euróra történő leszállításának, az elsőfokú ítélet ennek megfelelő részbeni megváltoztatásának volt helye.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - annak nem fellebbezett részét nem érintve - a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján részben és akként változtatta meg, hogy az alperes tőketartozását 826,36 euróról 808,36 euróra leszállította, egyebekben - az elsőfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezés tekintetében is, figyelemmel arra, hogy a részbeni megváltoztatás a pernyertesség érdemi módosulását nem érintette - helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése túlnyomórészt nem vezetett eredményre, ezért pervesztesként a rPp. 239. §-a alapján alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése szerint tartozik a felperes másodfokú perköltségét megfizetni, melyet a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alkalmazásával 10.000 forint összegű jogi képviseleti munkadíjban határozott meg.

Budapest, 2020. január 21.

. Kurucz Zsuzsánna s. k.
a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.
előadó bíró

. Mizerák Judit s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
tisztviselő